

ԳԼՂԱԳԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL.

ԱՂԹԱՄԱՐ ԵՒ ՄԻՍ

այլ ուրիշ բաներ պատկերում, — ե կարենա՞նք արդարեւ բաներ, — բայց դրամ չէլի պատկեր երբեք, Ալյոն տեսակներով երկրքն այլ չապ դորմանան և զործուենայ են, մինչև ի չափազանցութիւն, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսան, օրինակ ի համար, դիտե միշտ ի հնչդհատան նուիրակ զկրկնով դրամ հաւաքել Սոյո Կաթողիկոսութեան հոգեւոր և իմացական պիտոյցն հոգալու համար, Իւր դրամական իրաւանք և ամենեւէ վիճելի իրաւանց յետմէ թեւ հաշիւը դրաններ համար զիտե երկրաւորական կորովով չլիլի իւր ընդարձակ թեմին մէկ յալքելն միւսն, և առաջնորդներ և առաջնորդական փոխանորդներն հետ վեճել ունենան և գանձեց պայտանան ընել կամ ընել տալ, (‘) այնպիսի պատճառներով ու չաթաթաթիւներով որք՝ ինամով վերաւործեալ կը յանդէս դրական, կամ իսկող՝ զբամական իրերու ։ Ամեն տեսակ ստեւարական, սեղանատարական, կայուն աւանական և հարտապարտական ձեւաւորութեանց մէջ և շատ ուր դրամ ալ ժողովներու եւ դատարաններու առջև կրնանք լսել Կաթողիկոսին անունն ու մասնակի թիւին, յորմէ բացառել կերեւել թե չ։ Ամենապատուութիւն իւր դրամանորով չի թողորք և կը շահեցնէ ըստ հանրամանօթ աւետարանական առակին, ուր պատարարուած է իւր տէրոյժը դրամն անպահ ձող դորմական տարն ։ Այս առակին ներկցած նկատմաներն անոր քան զպարն այլ դուած, չ։ Ամենապատուութիւն խոտիւ կը հոկե իւր եկեղեցական և անմահական իրաւանց գանձանքն ու մատակարարութեան, և փայտնոց որչայս ուղղութեան մէջ յանդգնելն ։ Ամենապատուութեան կը իմակայել, Ո՛ր մէկ վիճիչ իւր ինսպուրի ապրումապէս այն պիտեաց յիշեցնելու համար թէ չ։ Ամենապատուութիւն կը երազ բապտիստ խանձանիցիլը և իւր նիւթական իրաւանց, և հակաաւկաղած դէմ դրամեկու մասին շատ նըբանկատ խորքն մտութիւններ պէտք չեն, Այս պայմանաց մէջ, զորս կարելի էր ուսել ի ընդարձակօրէն և մանաւանդ աւել ի շահադրուի կրքաւ։ Նմադաւ բելի կը հասկցուի թէ չենք միտելի երկրներն թէ զբամական սխալներն չպակտիւր չ։ Ամենապատուութեան, զորմէ շնելու համար իւ հարկաւոր դուատած բարեկրթութիւններ իւր բազմաթիւ թեմականաց հոգեւոր, բարոյական և ազգային օգտին համար Ուրիշ քան է որ այսպիսի բարեկրթութիւններ իրազմութեան հարկն այն քան ուժգին չգարնէ չ։ Ամենապատուութեան մտաց որպիսի կը գարն մեր մտաց, եւ դորմն այլ ապարքէն ալ վիճակի մէջ կը դառնուի ճշդիւ։

Եթէ այս տողերն մութ թուում պէտք և խոտովանել թէ աւելի եւ մութ է հոգեւոր-բարոյական կացութիւնն յիշմամբ։ Տեսնականն որպէս

(‘) Որպէս՝ վերին անգամու՝ հայկաւաւթորդը։

ման երու մէջ աւատականութիւն, բայց ազգային - եկեղեցական վերին տեսչութեան մէջ եւս տեսակ որ աւատականութիւն կը տրիք հոն, եթէ եկեղեցիէն դուրս աւատականներու կը հանդիպի, տեղական ժողովուրդն եկեղեցւոյ մէջ եւս, Արքեմանքի պատմական եկեղեցոյն մէջ եւս, կարծես աւատականի մը դէմ յանդիման գլուռէ ինքզինք, Տուրք, գարանի տուրք, ազգային տուրք, հողի ուր տուրք, եւ այլ ոչինչ, կամողիկոսն ինք երբեմն գտնդատներ կը գրէ Խմարտիւր քարան, արտաքին իրաց եւ գործող միայ, Իայց կ'ըստի թէ՛ փոխդարձութիւն իրան իրաւամբ՝ նոյն տեսակ գտնդատներ ալ իւր վրայ կրնայի գրուիլ, եւ կը գրուին իսկ, Մինչ այս մինչ այս, ոչ գպրող, ոչ վանք, ոչ կղեր, ոչ քաղաքացիութիւն, ոչ հովուութիւն, ժողովուրդը, ժողին եզրուութիւն ձորին իցըլ, կամ ի բարձունք անց, Մոկտ, տղէտ, անհովիւ, անխամ, անմիկ, անքաւ, Այսպէս կը գրուի հինական-այսպէս կը գրուէր ժողին տուրի յառաջ երբ հիմնեցաւ Աւետի, եւ նոյնը կը կարգայիք ժամանակաւ օրաթիւք Մոսկի մէջ, որ արարք խոտով թեման կը նշաւակեր եւ կը քննադատէր Հայ եկեղեցւոյ երկու բարձրատիման պաշտօնեւթիւններն, որք իրենց տրամադրութեան ներքեւ գրուած մեծամեծ պատահութեամբք չէին ուզեր օգտակար լինիլ եկեղեցւոյն եւ Աղիքն, Անն ժամանակ թեքանշատներ կային քաղէն, որք անցկայ կենսադրութիւններն յիշելով, եւ ժամանակն գիտական մեծոտներուն համեմատ հաւատալով թէ (օրինակի համար) երեկի չարագործը մէկ օրէն միւսն առաքինի մարդ մը չի դառնար, շատ յոռտալից չէին ապագային համար այլ եպագանք եւ խոտազանիլ թէ իրաւունք յաւանտանիլն է յայտ մասին:

Կան ժայրայիղ կուսակիցներ որք իշխամանի եւ կուկակոյղ Հայոց մէջ դարձաւ անհաճոյ բաներուն եւ կամ անհաճոյ կարծածաւ բաներուն միաստանառ մի կուտան, որ ըստ իրենց ամենաբաւական է. «Է՛ն մի որ Մարկ կամ կաթողիկոս Ռուսիայ ընտրածն եւ Աղէ՛, Աղեթմաքի կաթողիկոսն որը ընտրածն է. Կիլիկիոյ կաթողիկոսն որը ընտրածն է. Աստ՛նք այլ Ռուսիայ ընտրած, Աստ՛նք այլ Չ՛ընտրէ կնուռ մի՛ ընտրած այս կաթողիկոսն որք չէ լուսամանեք, գրուածներն ու խոտածածները չափազանցութիւն չէ ըսն թէ Էջմիածնի կաթողիկոսն ինչպէս լին լուսած, ինչ գրուած, ինչ խոտած, 1828ի պատերազմէն յարա թէ ետք:

Դժբախտութիւնն այն է որ օրինակայ կամ սահմանադրական ո՛ր միջոց չերեւիր ազգային-հողեւոր իրեն աւելի գոհացողին վիճակի մ վերածալու համար ի Կիլիկիոյն եւ յԱրքեմանք Թրքիք եւ Մահմանադրութիւն արդէ մեծ յարգ չունին այս թիւնն ըլլա մէջ, Կաթողիկոսին կանոն հոմանայն ինչ է. Եւ այս կամք, զոչարայիցութեամբ կողմը բնահաճաւոր

իր թարգմանին, ինչ հօրը մինչդեռ կրնար լինել վաճառքը բարեկարգելու, մասնատող կամ օգտակար մասնատրվաճառքները, կամ թորողականակ ախտախտ արժանատու եկեղեցականություն թեման չորջապատելու, մեկ մեկ հոգեւոր կըլը թարան հիմնելու և պահելու, վարժարաններ բանալու, կամ կեցածեղություն օգնելու, և քարոզությունները տեղական ժողովուրդից մեկ, որը այսպիսի բարոյական, իմացական և հոգեւոր ստիպանաց ու քաղաքականաց կը կարծախն քաջառապել:

Երբեք հետեւ պատմական մասնատրու անհամար օգտագործներ յառաջ բերին կամ թորողություններ ախտառող քաղմատակություն, որ մինչև վերջի բարձրանալէ յետոյ, երբեք վրայ կայանք առաւ, ամեն ժամանակ և ամեն քաղաքներ մեկ դատուած են միասին աղգաւորներ և եկեղեցականներ որք ի տեղեկցի և եկեղեցից պիտի թեման ինքի բրած են թե հինչ պէտք կայ երեք կամ օգտակար թեմաներ ունենալու: Երբեք որ եկեղեցական պատուով թեման եկեղեցական դրու թեման և տրամաբանութեան իսկ մեկ եկեղեցից համար մեկ կամ օգտակար թեման կը պահանջեն: Տեղական և աղգախն հետեւանալու դիտորդ թեմաներ պահած են սակայն զԱղթամար և Սիւնի, Բաղց ոչ ապաքէն Աղթամարի և Սիւնի կամ թորողություն ալ պարտաւորութեան և աղգամար պաշտօնցանեկ այս մասնատր Աղթամար օգտակարութեան աղգախն և եկեղեցական, հոգեւոր և բարոյական շնորհ թեման ու զարգացման տեսակետով փութանալ հանապաղ իրաւունք տալու անոնց որք ալ Աղթամարն ալ իրեն Աղթամար պատուով չարի անպետ անտօգուտ կը համարին: Մեք այդ կարծիքն չենք ամենին իսկ — Բաղց ծառաւորացէն կը ծառայուի և իրենք ինքն Աղթամարայ կամ թորողութեան և իրենց դարձեցում և աղգախններու պահել և բարձրացնել իրենց Աղթամար քաղան քաղեցք:

ԴԷՊՐԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԻԱ

Ձերբակալուած Ռուսերուն հար-
ցաքննութիւնը կը շարունակէ չար-
քանքի գատաւը Գ. Ալեքսէի ա-
կորդնակալութիւնը կը հաստատան-
նայն իսկ ձերբակալեց բարեկամը, Գ.
Ալեքսէն այս դատական գործն ըս-
կաքի հետեւ կը պահէ անոր քաղաքա-
կան նկատուած, Քայց խնդիր կը տա-
րբեր խոտիկանութեան նախարարու-
թեան մօտ, որուն և դատական իր-
եանութեան միջեւ անհամաձայնու-
թիւն չի բերուի, Գ. Ալեքսէն հրամայա-
ւէր անպարտ արձակիլ Գ. Ալեքսիան
որուն գէշմ ո՛ր և է ապացոյց կամ վկա-
յութիւն չկար, Քայց հակառակ
հարցաքննիչ գատաւորին վճռոյն, ու-
տիկանութիւնը զայն վեց օր եւս բան-
տարկեալ պահեց, Գ. Ալեքսիան իր

գառ է այժմ, և մտադիր է հայր-
պաճախելու ոստիկանական նախարար-
ութիւնէն՝ օրինական միջոցն վեց տ-
ասեի զինք բանտարկելու պահելու-
համար, Կնուսէր թէ միւս ձեռքալալի-
րոց դատաստանն յունիս 16-28 ին պի-
տի սկսիլ։ Բայց, յունիս 14 ին, ձեռ-
քալարեալեանքն Թայնշխան, Լաւրե-
նտուս և այլք յայտարարեցին առ Պ-
Աթալայն թէ կրեցն մէջ ռուս ծպտեա-
լ գործակալ մը կը գտնուէր, որ յեղա-
փոխական նիւթով պատրաստուած
մէջ նախաձեռնարկ եղած էր, բայ-
ցէ ձեռքարկայուած, Կենիապարտի թէ
ռուս ոստիկանութիւնն այսպիսի գոր-
ծակալներ կը գործածէ՝ յեղափոխ-
կաններուն ընկերանայով և մինչև իս-
տանոց գործակցելով գլխացնելու հա-
մար տանեց ձեռքարկայուեալն։ Ելեմէ այս-
պատու թիւնն աստուգի, Կնուս Թայն-
շխան իրարմ Բուրք գործը բարձր-
նոր կերպայանն մի կառնու, և գա-
տաւորաբար Ժամանակ միւսն կը յետա-
ձգուի։

Ֆրանսայի առևտրական նախարարության խոսքերով, 1961 թ. դեկտեմբերի 16-ին Պառլամենտը, քննելու համար լի է յուսույթ առևտրական դաշնագրաց տնտեսական և մաքսային ինչ ընթացքի պետք է հետևի Ֆրանսան Առևտրական նախարար Պ. Ֆիլի Ռոյը ինչպես ահա չէ, այն անհերքելի լինելու անհերքելի և այլ տնտեսական մարմիններին առնուած պատասխաններն, Այս մարմնաց ուղղուած ինչ հանուր հարցարան մը, Այս գլխավորապէս ինչ հարցեր լի է (Ա. Պէտր է պահել լի է գաղութները այժմեան առևտրական դաշնագրերը (Բ.) Պէտր նոր կարգադրութիւններ կը լինի տար ազգաց հետ, մաքսային ինչ ընթացքի, և կամ (Գ.) Պէտր ընդհանուր մաքսային սակագին մ հաստատուի՞լ անտիտի առնուած ազգանկատմամբ ի գործ դնել, Առևտրական նախարարութեան ընդունած պատասխաններէն կը լինի լի է 96 առևտրական սենեակը և 35 սենեակը արտեստից և ճարտարութեանց կը պահանջներ այժմեան առևտրական դաշնագրաց գործարարներ, և միայն չորս սենեակը հակառակ էն այս դաշնագրման 35 առևտրական սենեակը և 10 արտեստական սենեակը ինչ ընթացքի մաքսային նոր կարգադրութեան կը լինի, մինչ 62 առևտրական սենեակը և 37 արտեստական սենեակը կը լինի լի է Ֆրանսա բնու մաքսային կարգադրութիւն կը լինի չէ, մաքսային մասին գործողութեան լիակատարացում լի է պահելու համար, Արտեստական, ճարտարագործական և առևտրական սենեակաց և մարմնատար միմամանութիւնը կը պահանջէ որ՝ առնելը ո՛ր է մասնագործականը՝ Ֆրանսա իւր մաքսային ընդհանուր սակագրման համար մաքս առնու օտարամիտ ապրանքները, Ինչպէս կը լինի, Ֆրանսայի մէջ է

քան զիւս կը ծառայէր պաշտպան-դրու-
թեան վարդապետութիւնն, որոյ
փորձն եւս կ'ուզեն ընել Պրանսացիք,
չափաւոր ձեւի մը տակ արարտ-փոխա-
նակութեան համն առնել ետր:

Յուդիս յիկ ի Հանդիմ յիշատակարա-
նի մը մերկացումը տեղի ունեցաւ, ի գա-
տիւ Բրաւուսի զօրավոր Հուլաւի 1793
տեղով: Ցիւն զայն ճակատաբար ընտրելով, որով
նախնական պարտաւորեց Եղբայր Զօհրն եւ
Տիք Քիւսկ մարշալիկ ի հրամանաց երեւե-
ցաւուց աղ աղակցեալներն: Բնաւոր զօր-
քերն, եւ Տեօփերք քաղաքը պաշարումէն
պաշտան:

— Բրաւուսի ճիգովքէ, իրենց վար-
ժարաններով փախան, եւ իրենց աղ աղ
տարաններ վրայ, Անգլոս տանելով, ի
Քլեմերլուրցի Տիգրիսական կրթարանն
է հիմնով իկն, ուր Բրաւուսի ծնողք կը շա-
րաւարակի իրենց գաւառները զրկել, այն
յուսակով թէ օր մը ճիգովքէ Բրաւուս կը
մերկացանան: Բայց Ժամանակ մի ին-
չոր շաբաթ լուրովսն յօգս ջեղած իրենցով,
Բրաւուսի ծնողք իրենց գաւառներն վա-
նեցին, եւ ճիգովքէ Կարլաքիցան փա-
նեցին:

—Հովհ. Մուսիսի գաւառին մէջ, ի Վիք, Գրասխական Դիւանութիւնը տնայաժողովուրդի հարկ վճարմանը թանկութեամբ իր գործ գնել վարձարանաց աշխարհականացման օրէնքը, 1817ին քանակաց մե գործանակելով իր գործը Վիքի ճաղաքապետութեան համար իր, պայմանն որ աշխարհ վարձարանն որ հիմնուի, որ մայրաքաղաքները դատարանն, Աշխարհականացման օրէնքին համաձայն, և առաջարկութեամբ իրական տեսլին, գաւառականացն չրօման տուաւ զառախաղաց երկու մայրաքաղաքներն արժանելու և անոնց տեղ աշխարհական վարձարանն որ կարգուեալ Վիքի քաղաքապետութիւնը պատահականեց թէ ժողովուրդը կուսկին տառական զարգացման կողմն և, չի համար հառաքարական տեղերութեան: Գաւառականացն, պատկեն յետոյ հաւաքարար միջոցները, ստիպական իրականացն զուսմանակներ զիցեց յիշեալ աշխարհական վարձարան հին քանի մտնելու աղիւնաց վարձարանն: Ստիպական ինքրականաց վարձարանին դուրս Բաղմար թիւնն, արք, կանայք, մանկուհիք, զիշգած կին, թէլեն ոչ զիշգած և մուտքը ի արգելիլն: Գուռնին ալ մարապտ փախում էին: Ստիպական հան ի՞նչ րբին:—Հնա պատմութիւնը կը տարբերին թա՛ւ, Հանրապետական թա՛ւ, կը գրէ թէ ստիպական իրենց զինները զարձակում պէտք չունեցան, միայն քանի որ ստիպական իրենց զիշգած պաշտպաններն անոնց զգժ որք կ'աշխատէին միեւրեւ վար ձեցել զիշգած: Բաղմար թիւնն ինքնին ցրուեցաւ: Միայրապետը ներսէն պատասխանեցին թէ զուռները զուռներն կող մարդին իրական ամուր փախած են որ իրենց չեն կարար քանայ, Գարբիքը չուզեցին ստիպականութեան օգնել, և ստիպականութիւնը կրնար մտնելով, զուռները քանցին:—Իսկ միայրապետականութիւնը միշտ զպատմութեան նայելով, ստիպական սար ի մեռնի յարձակմանն անցնէ քաղաքական միայր, չառ մը անհեղինակ վիրաւորեցան, մինչեւ իսկ խառն մէջ ստիպականութիւնն որ ստիպականութեան վիրաւորեցին իսկ կրնար և աղիւնաց ձա՛նքի վայելեցած կ'ազգային թիրաք ստիպականութեանն որ մայրաքաղաքները չգտնեն: Ստիպական մանկ չըրին:—Ո՞ր կողմին հաւատայ:

— (24) —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵԻԵԼՔԻ

042114 31-031

ԱՆԴԱՄ ՅՐԾՆՈԱԿԱՆ, ԱԿԱԴԵՄԻՈՑ

ԱՐՈՒԷՍՍԳԷՏԻ ՊԱՏԻԻ

Գալիս երկուր առեն փրտած էր իր կարգը յարմար այն ճեղքը որ ավելին առնել կրնար յարմար իր գարունն և իրեն Դանի քանի տեղում կարծած էր թէ զբնական է գալիս Երևանի ճամբորդութեան մը առանձն, զոր Ծաղկաբերդ Ժողովուրդը առնել էր, ինչպէս պէ՛տ էր արտաշատն ու նախնական նկարագրներն, և վերագործել ինչո՞ւ երկու օրօքին մէկն էր առնէլ, զՅաղպատ, ձնաբերդ, Թռտէլ, Կտառ, Մարաշ, Բեշար, Երզնկա, քաղաքներով Սասնա-Սիւխիդուղի վանքներն և իր զգուշացող քրման միակ պարզութեամբ իրոյ՝ Սէյիթ Բաւար, մաքուր աղբիւրին մէջէն, ու զԵրկուր իւր շարժարտածութեամբ որ յաճախ արդով թըրջած էր, պէտք է վերածորդել ի՞նչ զանաւոր ապառա՞նք արտեստը . . . Ինչ տեսնուի պէ՛տ առաջեւորն և նախախնայուն պիտի ըլլայ իւր վերածնունդն մը . . . Երբ պէ՛տ շտեմեր այդ քաղաքին նախնականներուն ձերբերկրէն և աշխատանք եղանակներէն էր այդ եղանակը . . . Ամէնգոհութիւն

պետի սկզբը նախ յանգ գտնութեամբ սեր-
բել աշխարհիս պատմութիւնը 1400 տարե-
րէնէ ի վեր . . . բոլորովին մոռնալով թի-
ւանաւոր մը կայ, Վազգէս մը կայ, Պատ-
գիւնիլ տառւոյ մը, 893 սկզբունքներն, ի-
այնի եւ այլն . . . առաւելորդ փոխել, ինք մը
վրայ առփափով, մտադրել ծնունդ գինել մը
գարուն ծնունդի փառակապանքու գումար-
ման մը մէջեւ . . . յետոյ ծորել բանա-
պէտքեր . . . եւ բարձրը նայիլ, պարզու-
թեամբ, խոնարհութեամբ . . . իրար պէտ-
տիկ տալ մը որ իր ազգիքը չկենէ . . .
Եւ յայտնաւ . . . յայտնաւ առնալ իր վեր-
ձինք եւ նկարել . . . » Ասոր վրայ, ըն-
թեմատոր մէջ քանի ազգուս հարաւորաբար
բոլոր օրին մէջ էր գտնի երեւակայական
հարաւորեալ մը գլխաւոր զինքներ . . .
Հետազոտութեան էր տեսնել կիւսք
Գալիսիայ մեջկապալով պարզելով այդ հոգ
սկզբունքը, մերթ ընդ մերթ իւր շու-
կատի զգնելով տալով նախադասայելեա-
ման եւ այսպէս շարժուանք . . .

Սկիզբն յատակի մը վրայ Վերտի-
մը եւ տեսնալ Գալիսիայ մը վրայ Սաբ-
շակէ մը եւ կարելի չտայ, զգուշանալ նախ
հակառակներն, (տեղեւ ալ կար այդ բանի
եւ ապա փետեթիւններուն նմանողու-
թեան, չտայ Գլխաւոր եւ Նշանակալ-
պարզել, որ առեւել հը մտնեալ բնու-
թեան, եւ յետոյ շոյն իսկ թուութեան, ի-
վերջին կերպարանափոխութիւնն եղա-
յալ . . . Վերջապէս ձեռք բերած էր ճշմար-
տութիւնը, Աստի սխաւ ընդօրինակի
բնութիւնը միշտ փոքր մտնելով եւ այս-
պէս մտնալ, եւ այդ յայտնենէ իր գո-
րծութեան . . .

մերն, որք յարդարաւոր յմահած էրս ա-
մէն մարդոց գործնեանս, ալ բանի մը
չմահանեցաւ :

Յապախ ի զուր կը փորձէր թնայրեւ
անոր իմն արուեստը մի մայան բռնաբխ-
նելոյ քիւններուն մէջ չկայանար, զի ընտ-
թիւնն ինքնին անշարժ եւ արարչ է, և
պա պէտք է անոր վրայ ցոյցանել այդ
գաղափարը զոր եր գարթնացան մեր ի
ճայակախութեան մէջ, և զի մը փոխ
պէտք անոր այն հոգիին զոր մենք ունինք
և ուն չունին իրոյմս անսկիւնի դաշտու
նկարչը, սրանի նկարչը կ'անուանէր ասիւն
և ի վերջոյ եր զիկեր գայն արդեօք իտէս
կանուի, որմէն Հասարակաց գերեզմանը, այս
ինքը կ'անաւոր :

Ժառ, որ քնն չէր պահէր, սիրով կ'
խոյնար իր անշարժութեան շարակաւու-
թեանց եւ նշանացի նկարչութեան վրայ
Ոսպ շողեանքի գիւտութեանը չէր ներկ-
անոր յայտանակ փնտրելն, որ զերեքն ան
բողոքին կ'անցներ սքանաւանեցուն եւ գը-
րեքնայանք մէջ և յոյժներ չէր ներեր ի
տոր նշանակում չար ստրին եւ այն զի
նայոյց պարսկականաց որոցմով կը հապն-
ամեն մարդ որ իրով ինքն տաղանդն
ունէր : Հակառակ այսմ, Յապախ կը շար-
նակէր բարեկամարար ընդունելի այդ զը-
պանտն ազգայանն, և միջեւն իսկ պը-
տականներն այլն յամախարհի կոչներուն զը-
նա կ'ուզէր իր քսակին : Նախ, պարհիւն
մարդոց եր բարեպաշտութիւնն իր այս Հո-
ղէս իր առաջին կնիք յիշատակին, որ ա-
նապաշտելի չապ անպաշտուն ասարածմ մըն
էկած, այլ որ հիմակ իր ցուրտ գերեզման

Այժմ պատկած չէ՞զ դիակ մին էր . երկրորդ անգամ համար որ այդ խաղաղասեր Գուլամ գեթևն էլ կը թողնուր թիւն մը ուներ, այն էր սրբիկ իր անգործին, պզտիկ Մուսալը — և ետք անկէր մը, պզտիկ աղջկանը հանդիմանալով կամ մահառանկ գրեթէ քրտնեղութամբ լինելով Մեկնատանի համար ունեցած ընտանի փրկութիւնը, կ'ընկեր յետաքարաններէն կը երեկոյացներ անոր . Գուլար ծնունդներովս պատեւունէ փայտ անասնոց ստուերներ չիկնէ, անոնց ձայները կը իմանային ինչպէս պատգամ տաւ ազարաններուն ձայնները կը կեզեմէր . զերջապէս հազար խաղեր էր և ծանաթանութիւններ կ'ընէր որ Մուսալէն կը խելին ուշալուրի թիւնն պայթիւններ, շատ քաջաց իր հորն ականջիկն . Թաւանի անգամն էր և Գուրիկ էր ըստ առաջին հոտառութեամբ, այդ թաւիկներէն փառք բարձրահասակ ծերունի երիտասարդներ, իր զարմանալիներ, որ զիւրանք թռչնոյ պիթիւմը, կ'ալտուի կ'սկսեցան աղտոտ եղունգներովն և ծխախոտէն զարեւրի անքանակ հատովը, զոտրովով անհանգստարկ այն եղան էր Պէղարիկ համար . Զգածուած էր այն սրտի պէտք անտեսելուն որոցմով Թաւանը թայտադրուի ետեք իր աներորդայնի խաղալուը չարժեքիները, թայց այսու հանգեքով իրեն համար անտեսութիւն մը և նեղութիւն մըն էր հանդիմանելու այդ անձին ընտանի մտքի մտքեան .

Գուլամ, իր կողմանէ, շատ զէւր քով տեսած էր Թաւանիս անտեսութիւնն այդ անտեսաստե՞մ աղջկան հետ, որով որովամորթութեան կը նմարեցար և որ աս

չուսւ արտի նեղէր իր սոփորութիւնները
նախ, կը գտնդատար՝ որ հիմակ հարկաւ
գրուած էր ամէկ աճառմ իր քեռայրի
գացած առեւը մէկ թելի վրայ ըլլալ
իշդ որ հաւատարմ կը նշանակէր իր ձեռ
ունքերը լուսլ: Բացի այդ խոշոր ցուէն
Պապոսի համար կ'գգար այն տեսակ
թշնամութիւնը, զոր իրեն կը ներշնչէ
Ֆիգիթական, մտադրական կամ արարչ
կան ամէկ գերզգանցութիւն: Վերջապէս
իրեն քովը մնացած միակ պարիսնա զգա
ցունէ նա վրդոված էր՝ կը գոյանար ու
Մատակի սիրուն մէկ մտաք չաղանցնին
իրմէ, և աղիկը քիչ կամ չաւ նշնացնէ
իրմէն:

Այս ամէն պատճառներով, Կիւսա
Պայառայ այնչափ հ'աւոր Պէպոսի արք
տա կ'արմարակիր զիջեր, և փոխարէն
նախորդութիւնն այս երկու հակաց, զոր
դիպումը միացուցած էր ևս որք ընա
լուներով ու զատարարութեամբ այս
շափ տարբեր էին իրարմէ, ժամանակ
նա մէկտեղը պիտի աճէր ու թւանակ
զատարար աներկրայ:

Ժ

ՊԱՌՈՒՈՒՆՆՈՒՅՆ ԼՐԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Գիտական իրողութիւն մը՝ թերեւ
թեղարարութեան նշանաւոր մը՝ ինչեւե
լերկ մարդցոյ շարունակ և նշանաւոր ն
խաորդութիւնն այն մարդուն համար, զ
իրենց կենը կը տիւն: Անքն մարդուն զ
կենար մարդայրի աշխատասարակաւ
լէնքէն: Բնէրտեան վերագործէն ի վե

անոր նկատմամբ ցոյց կուտար կրկնապատկ թափեալմամբն ինքն, որուն պատճառներէն թերեւս իր կնոջ տուլ իր աշխարհէն մարդու մը ընկերակցութիւնը Ռէկորտն իր այցելութիւնները շատցնելով մէջ ընտանիքը չուարձար թիւն մը գումար վճարելով, ճշկարգի յառնիմանութիւններ ուղղելով և աշխարհ թխանակները հրկոյր իր մարդիկը չուարձար։ Այն ամէն այստեղ նկատարարութիւններն, զորս Ծագալի կեանքս ի գործ դնել իր մահկանանքը կոչող նկատմամբ, այս անմարտախիթիւն ամէնէն աւելի վիրաստեց զայն։ Մտածանքով թէ Ծագալի րոյրովին անուղեղակ էր իր եւ Ռէկորտի գաղտնիքին, մարդիկն իր տունը հրաւիրելուն թխանակմանքին մէջ տեսաւ փափակախտութեան պակասութիւն մը, նեղացուցող անանարարութիւն մը, և անմասնեղ իրեն նկատմամբ ճշմարիտ անգիտութիւն մը։ Ոչպէ՛հ, սինչեւս ինք կարելի է թափարարութեան ճշմարտ կայսրէն իր մտքէն փառելուն ճամբար զայն զոր այնպէս սիրած էր իր ամուսնակն անոր ձեռքէն թռածն կը ընկէ՛ր և անոր խռովեալ ներկայութիւնը պարզեց կը գտնուէր իր վրայ։

Եւր զատ մը եղաւ այս սպի ջարձերէ վրայ զորս իր սրտին մէջ ունէր ընդգիծման անոյն, և անարգադար կերպով, խայց երբ իրն մը իր ամուսնակն շարքերն գործարարութեան ուժի, միշտ պատճառեց կը գտնուէր իր առջին առիթն խորքերէն ճամբար անուրուսթիւն մը զոր իր խորին թխայց կը մերթէ, եւ գրեթէ անկեղծ է այդ պարտապանքի մէջ, որովհետեւ իր գաղտնիքն եւս մարդն ճամբար ամէն թանկ է, իր հրաժար սրտին ճամբար ամէն թանկ միշտ է

(Շարունակ)

ՀԱՅԿԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՏԻՉ ԿԱՐԴԱՆԵՐ

... Բռնադատուն, որ

առաջատու բացուեցաւ 20:36, միջոյթի
20:31, Բուժիչի երկխօսութեան պնդ-
առաւորներ, որը շարժեք երեկոյ 80 1/2 էին,
յայտար միջոյթին 79 2/3 են: Տարիիկէյի վը-
րայ գործ չկայ բնաւ այսօր:

ՄԱՀԱԳՈՅԺ

Ի ՄԿԲՏԻԶ ՍԱՆՍՍԵՐԵՍՆ

Ազգային կորուստներու ցաւայի
արձագորին տող մի հւս կը բարձրէ մաւ
հազարներակ հրեշտակէն սուր զրկել-
լիկի՝ ՍՄԱԴԻՍԵԱՆ ՍԱՆՍՍԱՐԵՍՆԱՆԵ,
եկէ հառաւ ծայր արեւելային վե-
բեր կը բանայ ամեն ազգայնաց սիր-
աբունուն վրայ, ո՛րչափ հւս առաւել
սենց որք ի մտայոյ ծանօթ դառնաւ
էն հապա բացեալանքի լինանքի ոտքի

15. *hagan nishkanon nishkanon*

ԲՈՐԵՐՈՐ առևտրի նուիրազ ործեց
կանուխ ազն համարէն նորա ցանկա-
լի յիշատակը, և այդ առևան խոր-
հուրդը բաւական է ապագայ դարուց
զեկուցանել լի է ոյ էր Սանատարեան
որդ կորուստը կորուսաք այդ ոյլին:

Գործոց պատմութիւնը կը նկարեն
իւր վեհ կերպարանը և իրեն բարի
ստուգիւնը որ վկայեն բարի ծառեն
այդ ինչն որ լիքն է, իջմանատուն և
եւրկու ամբողջ տարիներ և մի քառա-
սունք՝ զորս լրջօցցը նա աշխարհի
վրայ, կատարեալ ընթացք մի են, այս
այլ համարեալ կերէն ոյ արդեսոնց
բազմութեան հետ բազդատն ալ:

Իր փառաբանող զբոսը իր անհատական
ներկայություն եղաւ, զի Տիրիխուտ Ներսիսեան
եան գլխաւորացին առաջին սաներէն
մին էր Սանատարեան Սիրիպի Հանձնա-
մար զգալցանէց մէջ, ուսումնական գար-
դի պարտէ հեռու, կը կարծէր զինքն
թէ պէտէ նորա ստացած ընթացաւար-
տի վկայականով շատեր պարտ իւ-
զիմունական կը հաշակուին:

ն քնակարանն , ուր կէս ժամ մնաց

Ջինուորական ծառայութիւնը կ' լինի Մկրտիչ առաջին ապարելը, զ զինուորական էր նաեւ Սանասար օրոշը, Յովհաննան և Կարապետ Մկրտիչ, խնամական ու մերկաբար զօրավոր Երեմիա Արծրունին, Մատ Գաշ պատանի էր Մկրտիչ երբ հապա զինուորական չարքան ապարել, և Միկ զրկեման զնոյն մէջ սիրաւ մանակը եղ երական արշաւ տնայ՝ արխանճ պատերազմին Կապտանն լըրանց ա կոխ կերծնուրն մէջ:

Իական ապարելգոյն տեղը առա ջինն է, երբ տնոր մէջ յաղոյութի կը Ժպտի մեղի Նոյնպէս կենեւէր կ մուտը զինուորին օր զրաւութիւնն նուն սկսած էր վաստկի իւր արքիւր ծերութ, Ափսոսպիւս և Սփռաւ, Աշի խուր և Թէւրկան, Տերբեւք և Վ լըրինա, Չերէլէյ և Ախատլուն տոս էին հետզհետէ նորա ծառայութիւննը:

Ընտիր սպայ մը եղած էր արդ-
ուտական բանակին մէջ, վտանգե-
րկաւոր խառնուրդ մը մտայլ կո-
րէք, Ե. Ս. Իշուրգեան զինուորակ-
աւանդական լանձաւ կողմ, վիրաւոր
խնային ինքնաշար իրաւունքով
Պատուով վայալատի Զեւորդը յա-
ւած։ Զեւոր տակ Զեւորը կը հա-
մեքեւ այն աստիճանին որով հա-
ւոր ընկերակցիք մեծաւոր զորա-
վարական Լուսինայի մը երես-
մէջ։

[illegible]

Թուլացած էին գործունեալ
 ձերը, մասնաւոր թէ առաւել ժող
 իմին ցոտցեր էին զինաց ծառայ
 ի հան ներքեւ։ Առեւտրական ապ
 ընդ՝ զոր ընտրեց իրեն Սահաւան
 րաւուն էմթեմանայ եղած առե
 ընդմաւոր է անոր՝ որ աշխատու
 նէ չիտրել, աշխուժէ Հինգանաթ
 գործի՝ չգանդալի, եւ ահա զայ
 նիկը որով յիւ, ժամանակի մէջ ուն

